

ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ МАЙБУТНІХ ВИДАВЦІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті висвітлено проблему формування термінологічного апарату майбутніх видавців у процесі вивчення філологічних дисциплін у багатoproфільних коледжах. Проаналізовано наукові праці лінгвістів, лінгводидактів, педагогів щодо висвітлення досліджуваної проблеми. Охарактеризовано принципову різницю ключових понять (текст, твір, дискурс тощо), змальовано їх ієрархічне співвідношення. Окреслено ймовірні шляхи розвитку лінгвістичного тезаурусу студентів.

Ключові слова: методика навчання української мови, термінологічний апарат, лінгвістичний тезаурус, текст, твір, дискурс, мовна особистість.

Розвиток інформаційного суспільства зумовив переосмислення ключових проблем багатьох наук, дедалі більше уваги приділяється міждисциплінарним аспектам вивчення досліджуваних явищ, не стала винятком і філологія.

Однією із провідних дефініцій філологічних дисциплін є власне категорія тексту. І хоч наукове підґрунтя цього поняття зазнало значного розвитку в останні роки, проблема розрізнення дефініцій «текст», «твір», «дискурс» залишається все ще актуальною і потребує певного уточнення.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей формування термінологічного апарату майбутніх видавців у процесі вивчення філологічних дисциплін.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- дослідити наукову літературу щодо висвітлення в ній проблеми формування термінологічного апарату студента коледжу;
- уточнити ключові дефініції, спільні для філологічних дисциплін;
- окреслити принципові відмінності досліджуваних понять;

- охарактеризувати особливості формування лінгвістичного тезаурусу майбутніх видавців.

З утвердженням позицій антропоцентризму у науковій парадигмі останніх десятиліть, поняття тексту отримало потужний розвиток і вийшло далеко за межі лінгвістичних та літературознавчих наук. Про це ж свідчить і аналіз наукових праць щодо поняття «дискурс», яке здобуло надзвичайну популярність під впливом розвитку комунікативної лінгвістики. Таке розмивання меж теоретичних понять призвело до підміни однією дефініцією іншої у наукових джерелах і сприяє виникненню певної плутанини.

Проблему формування тезаурусу студентів у різних аспектах досліджували О. Горошкіна, Н. Дика, С. Караман, О. Караман, Л. Мацько, С. Омельчук та ін. Проблему трактування понять «текст», «твір», «дискурс» у різних аспектах досліджували Ф. Бацевич, Л. Завгородня, А. Капелюшний, К. Серажим, М. Тимошик, І. Ющук та ін.

На думку Н. Дикої, «у мовних поняттях узагальнено суттєві ознаки мовних явищ. Отже, процес роботи над формуванням поняття насамперед має включати аналіз певного мовного матеріалу з метою виділення істотних особливостей досліджуваного явища [2, 44]». Тож у процесі формування навичок розрізнення, наприклад, термінів «текст», «твір», «дискурс» важливо поступово і системно ознайомлювати студентів із мовними явищами, що уособлюють ці поняття, з опертям на теорію мовної особистості, вказуючи на вербально-граматичну природу тексту, когнітивну – твору, прагматичну – дискурсу тощо.

У контексті теорії мовної особистості, пропонуємо досліджувати певні питання розрізнення ключових дефініцій філологічних дисциплін з позицій тріади «мова-мовлення-комунікація». Зокрема, проблема уточнення й розмежування певних дефініцій, за окресленого погляду, постає більш структурно:

Розмежування ключових понять із окреслених позицій сприятиме формуванню у студентів системного уявлення про мову в цілому, про місце у системі мови кожного виучуваного мовного явища, систематизує термінологічний апарат, збагатить лінгвістичний тезаурус, забезпечить уникнення плутанини під час розрізнення ключових понять, формуючи професійну компетентність майбутніх видавців.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
2. Дика Н. М. Формування мовних понять в умовах реалізації концепції Нової української школи (10-11 класи) / Н. М. Дика // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. – № 28. – 2017. – С. 43-48.
3. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: Підручник / Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
4. Серажим К. Текстознавство: підручник / Катерина Степанівна Серажим. – 2-ге вид. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. – 528 с.
5. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця / М. Тимошик. – К.: Наша наука і культура, 2006. – 400 с.

ФОРМИРОВАНИЕ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОГО АППАРАТА БУДУЩИХ ИЗДАТЕЛЕЙ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

В статье освещена проблема формирования терминологического аппарата будущих издателей в процессе изучения филологических дисциплин в многопрофильных колледжах. Проанализированы научные труды лингвистов, лингводидактив, педагогов по освещению исследуемой проблемы. Охарактеризована принципиальная разница ключевых понятий (текст, произведение, дискурс и т.д.), изображено их иерархическое соотношение. Определены возможные пути развития лингвистического тезауруса студентов.

Ключевые слова: методика преподавания украинского языка, терминологический аппарат, лингвистический тезаурус, текст, произведение, дискурс, языковая личность.

FORMATION OF THE FUTURE VENDERS THEORETICAL APPARATUS IN THE STUDY OF THE PHILOLOGICAL DISCIPLINES

This article is about the problem of forming the theoretical apparatus of future publishers in the process of studying philological disciplines in multidisciplinary colleges. The scientific works of linguists, linguistic editors, and educators concerning the study of the problem under study are analyzed. The principal differences between key concepts (text, work, discourse, etc.) are described, their hierarchical ratio is depicted. Probable ways of developing linguistic thesaurus of students are outlined.

Key words: theoretical apparatus, linguistic thesaurus, text, essay, discourse, linguistic personality.